

РЕШЕНИЕ

№ 353

гр. Смолян, 29.08.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

РАЙОНЕН СЪД – СМОЛЯН в публично заседание на осемнадесети август през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Райна Русева

при участието на секретаря Татяна Кишанова
като разгледа докладваното от Райна Русева Гражданско дело №
20235440100178 по описа за 2023 година

За да се произнесе, взе предвид следното:

Предмет на делото е предявения иск от ищеца А. М. К. срещу ответника ** АД да бъде прието, че Договор за допълнителни услуги към заем № *, подписан с ответното дружество * АД, по който ищцата следва да заплати сумата в размер на 267.52 лева, е нищожен на основание чл.26, ал. 1 ЗЗД, вр. чл. 22, вр. с чл.10а, чл.11, чл. 19 ЗПК., както и по чл. 143, ал.1 от ЗЗП.

Ищцата твърди, че е страна по Договор за заем * № * / 09.06.2022г., подписан с ответното дружество * АД. Съгласно чл.2 от договора за паричен заем ищцата трябва да върне сумата по кредита в размер на 760 лева, при сума на получаване в размер на 700.00 лева, при ГПР 48.90%, годишен лихвен процент 40.47 %, при срок на кредита от 4 погасителни вноски. Ищцата е сключила и Договор за допълнителни услуги към заем № *, подписан с ответното дружество * АД, съгласно който следва да заплати на ответното дружество и сумата в общ размер на 267.52 лева, разпределена на 4 вноски по 66.88 лева.

Счита, че Договор за допълнителни услуги към заем № * / 09.06.2022жг., сключен с ответното дружество * АД, по който следва да заплати сумата в размер на 267.52 лева, е нищожен на основание чл. 26, ал. 1

от ЗЗД и поради това, че е сключен при неспазване на нормите на **чл.10а, чл.11, чл.19 ал.4 от ЗПК във вр. с чл. 22, както и по чл. 143, ал.1 от ЗЗП, за което се излагат следните съображения:**

На първо място, така уговорените в Договор за допълнителни услуги към заем № * / 09.06.2022 допълнителни услуги са изцяло нищожни и недължими на основание чл.10а ал.1 от ЗПК. Възможността за събиране от потребителя на такси и комисионни за допълнителни услуги, свързани с договора, е регламентирана в разпоредбата на чл.10а, ал.1 ЗПК (нов - ДВ, бл.35 от 2014 г., в сила от 23.07.2014 г.). Законът не допуска кредиторът да изисква заплащането на такси и комисионни за действия, свързани с усвояване и управление на кредита - чл.10а, ал.2 ЗПК. Услугите описани в Договор за допълнителни услуги към заем № * / 09.06.2022 пакет „Разглеждане до минути“ и „връщане в 30-дневен срок“ представляват по своята същност "такси за усвояване и управление на кредита". Услугите с възможност за отлагане/намаляване на вноски и за смяна на падежа и др. по своята същност са дейности по управление на кредита. **Въз основа на това, допълнителните услуги по процесния договор за кредит са в явно противоречие с разпоредбата на чл.10а от ЗПК.**

На следващо място, така уговорените в Договор за допълнителни услуги към заем № * / 09.06.2022 допълнителни услуги са изцяло **нищожни и недължими на основание чл.26 ал.1 пр.3 от ЗЗД и чл.143 ал.1 от ЗЗП.** В правната доктрина и съдебна практика безспорно се приема, че **накърняването на добрите нрави по смисъла на чл.26, ал.1, предл.3- то, вр. от ЗЗД** е налице именно, когато се нарушава правен принцип било той изрично формулиран или пък проведен чрез създаването на конкретни други разпоредби. В този смисъл е практиката на ВКС /Решение№4/2009г. по т.д. №395/2008г., Решение №1270/2009г. по гр.д.№5093/2007г., определение№877 по т.д.№662/2012г. и др/. Такъв основен принцип е добросъвестността в гражданските и търговски взаимоотношения, а целта на неговото спазване, както и на принципа на справедливостта, е да се предотврати несправедливото облагодетелстване на едната страна за сметка на другата. Тъй като става дума за търговска сделка, нормата от ТЗ, чрез която е прокаран този принцип е чл.289 от ТЗ, но общите правила на ЗЗД също намират приложение- чл.8, ал.2 и чл.9 от ЗЗД. Според задължителната практика на ВКС преценката дали е нарушен някой от посочените основни

правни принципи се прави от съда във всеки конкретен случай, за да се даде отговор на въпроса дали уговореното от страните води до накърняване на добрите нрави по смисъла на чл.26 ал.1,предл.3 от ЗЗД.

Поради накърняването на принципа на „добри нрави" по смисъла на чл. 26, ал.1, пр. 3 от ЗЗД се достига до значителна нееквивалентност на насрещните престации по договорното съглашение, до zlepоставяне на интересите на ищцата с цел извличане на собствена изгода на кредитора. В допълнение, уговорените в Договор за допълнителни услуги към заем № */09.06.2022 . допълнителни услуги са нищожни като противоречащи на добрите нрави и неравноправни по смисъла на чл.143,т.19 от ЗЗП /не позволява на потребителя да прецени икономическите последици от сключването на договор/, тъй като сумата, която се претендира чрез тях в общ размер на 267.52 лева е над 40% от размера на отпуснатия кредит. По този начин безспорно се нарушава принципа на добросъвестност и справедливост. Принципът на добросъвестността е застъпен в гражданските и търговски взаимоотношения, а целта на неговото спазване, както и на принципа на справедливостта, е да се предотврати несправедливото облагодетелстване на едната страна за сметка на другата.

Съгласно чл. 21, ал. 1 ЗПК всяка клауза в договор за потребителски кредит, имаща за цел или резултат заобикаляне на изискванията на закона, е нищожна. Уговорените в Договор за допълнителни услуги към заем № * / 09.06.2022 допълнителни услуги са неравноправни и по смисъла на чл. 143, т. 5 ЗЗП, тъй като същите са необосновано високи. В глава четвърта от ЗПК е уредено задължение на кредитора, преди сключване на договор за кредит, да извърши оценка на кредитоспособността на потребителя и при отрицателна оценка да откаже сключването на такъв. В този смисъл е съображение 26 от Преамбюла на Директива 2008/48/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23.04.2008г. относно договорите за потребителски кредити. По посочения начин се заобикаля чл.33, ал. 1 от ЗПК. С уговорените в Договор за допълнителни услуги към заем № * / 09.06.2022 допълнителни услуги в полза на кредитора се уговаря още едно допълнително възнаграждение в размер близък до размера на отпуснатия кредит. Основната цел на така уговорената клаузи е да доведат до неоснователно обогатяване на кредитодателя за сметка на кредитополучателя, до увеличаване на подлежаща на връщане сума

допълнително с още % от предоставената главница.

На следващо място, предвиждането за заплащане на допълнителни услуги уговорени в Договор за допълнителни услуги към заем № * / 09.06.2022 в размер на 267.52 лева се **заобикаля и разпоредбата на чл.19, ал.4 ЗПК**. Безсъмнено събирането на такива разходи е част от дейността по управление на кредита и следва да са включени в годишния процент на разходите. Съгласно чл.19, ал.1 от ЗПК, ГПР по кредита изразява общите разходи по кредита за потребителя, настоящи и бъдещи / лихви, други преки или косвени разходи, комисионни, възнаграждения от всякакъв вид, в т.ч. тези, дължими на посредниците за сключване на договора/, изразени като годишен процент от общия размер на предоставения кредит. Съгласно §1 от ДР на ЗПК- "Общ разход по кредита за потребителя" са всички разходи по кредита, включително лихви, комисиони, такси, възнаграждение за кредитни посредници и всички други видове разходи, пряко свързани с договора за потребителски кредит, които са известни на кредитора и които потребителят трябва да заплати, включително разходите за допълнителни услуги, свързани с договора за кредит, и по-специално застрахователните премии в случаите, когато сключването на договора за услуга е задължително условие за получаване на кредита, или в случаите, когато предоставянето на кредита е в резултат на прилагането на търговски клаузи и условия. Общият разход по кредита за потребителя не включва нотариалните такси. Услугите описани в Договор за допълнителни услуги към заем № * / 09.06.2022 допълнителни услуги представляват по своята същност разходи за допълнителни услуги, който са свързани с договора за кредит, били са известни на кредитодателя и е следвало да бъдат включени в процента на ГПР.

Именно и поради това е заобикаляне на разпоредбата на чл.19, ал.4 от ЗПК като с уговорените в Договор за допълнителни услуги към заем * № */27.09.2021г. допълнителни услуги се нарушава изискването ГПР да не бъде по- висок от пет пъти размера на законната лихва по просрочени задължения в левове и във валута определена с ПМС№426/2014г. Реално, чрез заобикаляне на императивната норма на чл.19, ал.4 от ЗПК и при несъблюдаване на основния правен принцип, забраняващ неоснователно обогатяване, се калкулира допълнителна печалба към договорената възнаградителна лихва. Поради невключване на уговорките за заплащане на разходи по допълнителни услуги в размера на ГПР, последният не

съответства на действително прилагания от кредитора в кредитното правоотношение. Посочването в договора на размер на ГПР, който не е реално прилагания в отношенията между страните, представлява заблуждаваща търговска практика по смисъла на чл.68д, ал.1 и ал.2 ,т. 1 от Закона за защита на потребителите. С преюдициално заключение по дело С-453/10 е прието, че използването на заблуждаващи търговски практики, изразяващи се в непосочването в кредитния контракт на действителния размер на ГПР представлява един от елементите, на които може да се основе преценката за неравноправния характер на договорните клаузи по смисъла на чл.143 и сл. ЗЗП.

В насока на гореизложените съображения е последователната и непротиворечива практика на Окръжните съдилищата в страната, именно по отношение на Договор за допълнителни услуги, сключени с * АД, като се сочат съдебни Решения /Решение № 108 от 09.11.2021 г. по в. гр. д. № 353 / 2021 г. на Окръжен съд - Шумен, Решение № 22 от 09.04.2021 г. по в. гр. д. № 31 / 2021 г. на Окръжен съд - Русе, Решение № 260179 от 18.05.2021 г. по в. гр. д. № 226 / 2021 г. на III състав на Окръжен съд - Пазарджик, Решение № 260109 от 30.11.2020 г. по в. гр. д. № 670 / 2020 г. на III състав на Окръжен съд - Пазарджик /.

В съдебно заседание ищцата А. М. К., редовно призована, не се явява. Исковете се поддържат с писмена молба от процесуалния й представител адв.* *.

За ответника „*“ АД, редовно призовано, не се явява представител в съдебно заседание. Исковата молба се оспорва с писмено становище от адв.Митев по съображенията, изложени в отговора.

С постъпилия в срока по ГПК отговор от ответника се прави възражение за недопустимост на иска, поради липса на процесуална легитимация на ищцата. Исковата молба е подписана от лице без представителна власт. Представените по делото адвокатско пълномощно и договор за правна защита и съдействие не са съставени и подписани от ищеца по делото, оспорва се тяхната истинност на основание чл.193, ал.1 от ГПК.

По същество, иска се оспорва като неоснователен и недоказан. Договора за допълнителни услуги има напълно самостоятелно действие. Допълнителния пакет услуги се предоставя на съвсем отделно от договора

облигационно правоотношение. Последният няма характер на договор за потребителски кредит и правоотношенията, произтичащи от този договор се регулират и уреждат от общите разпоредби на Закона за задълженията и договорите. Дори и процесния договор за допълнителни услуги да попадеше в приложното поле на ЗПК, твърденията на ищцата, че процесните допълнителни услуги са свързани с усвояване и управление на кредита, респ. че били в противоречие с разпоредбата на чл.10а, ал.2 от ЗПК, е напълно неоснователно. Услугите, които се предоставят по договора за допълнителни услуги, не са свързани с усвояване и управление на кредита по смисъла на чл.10а, ал.2 от ЗПК, по отношение на същите не може да се прилага тази императивна норма. В процесния случай видът, размерът и действието, за което се събират такси са ясно посочени както в Приложение №1, така и в Тарифа за допълнителни услуги на ** АД.

В отговора се излагат още възражения, че съгласно чл.10а, ал.1 от ЗПК кредиторът има пълното право да събира от заемополучателя такси и комисионни за допълнителни услуги, свързани с договора за потребителски кредит. Следва да се прави разграничение между "действия, свързани с усвояване и управление на кредита" по смисъла на чл.10а, ал.2 от ЗПК и "допълнителни услуги, свързани с договора за потребителски кредит".

Твърденията на ищцата, че процесните допълнителни услуги са част от договора за заем, че са свързани с усвояване и управление на кредита и следва да бъдат включени в ГПР по съвсем отделно облигационно правоотношение, противоречи на всякаква икономическа и правна логика. Няма как възнаграждения за допълнителни услуги по договор за допълнителни услуги да бъдат включени в ГПР, тъй като последният е елемент на съвсем различен договор, а именно този за предоставяне на заем.

Оспорва се твърдението, че договора за допълнителни услуги е нищожен, поради противоречие с добрите нрави. Сочи се, че ищцата се е възползвала напълно безплатно от редица услуги. Неоснователно е твърдението на ищцата, че клаузата, предвиждаща допълнителни услуги, е неравноправна по смисъла на чл.143, ал.2, т.5 от ЗЗП. Последната не е неравноправна и по смисъла на останалите изчерпателно изброени в разпоредбата на чл.143, ал.2 от ЗЗП хипотези. Неоснователно е твърдението на ищцата за заобикаляне на разпоредбата на чл.19, ал.4 от ЗПК с

предоставянето на процесните допълнителни услуги, както и че предоставянето на допълнителни услуги представлява заблуждаваща търговска практика.

С отговора се поддържа становище предявения иск да се остави без разглеждане като недопустим и се прекрати производството по делото, алтернативно да се постанови Решение, с което да се отхвърли предявения иск като неоснователен и недоказан.

Съдът, след преценка на изложеното в исковата молба, отговора, писмените становища на страните, и като обсъди събраните по делото писмени доказателства, установи следното от фактическа и правна страна:

На първо място, възражението на ответника в отговора за недопустимост на исковете по съображения за липсва на процесуална легитимация на ищцата и подписана искова молба без представителна власт, същото е неоснователно. На ищцата са дадени указания във връзка с възражението на ответната страна, като е постъпила писмена молба от А. К., с която изрично заявява, че потвърждава действията на адв.* Михалов, както по завеждане, така и по воденето на производството.

По същество, не се спори между страните и се установява от писмените доказателства, че с Договор за заем * №*/09.06.2022г. "*" АД е отпуснало на заемополучателя А. М. К. паричен заем в размер на 700,00 лева с фиксиран лихвен процент 40, 47 %. Уговорено е връщане на кредита за срок от 4 месеца, като общата сума за погасяване е в размер на 760,00 лева. Представен е погасителен план, видно от който посочените 4 погасителни вноски са в размер на по 190,00 лева и включват главница- и лихва- общо сума за връщане 760,00 лева.

Не се спори между страните, че ответникът е изпълнил задължението си да предостави заема на ищеца в уговорения размер.

Към този договор за заем страните са сключили и Договор за допълнителни услуги към договор за заем * №*/09.06.2022г., съгласно който на клиента се предоставя 1.Пакет от допълнителни услуги "Разглеждане до минути", включващ следните услуги:-Безплатно внасяне на вноска директно в офис на ** АД, Безплатно усвояване на сумата в офис на ** АД или чрез клоновете на Изипей, безплатно плащане на вноски онлайн чрез виртуален ПОС терминал, Безплатно плащане на вноски чрез Електронен портфейл

и/или QR код, Предоговаряне и разсрочване на заема, Разглеждане до минути, Преференциално обслужване, право за участие в специални промоции.

Съгласно чл.3.1 от Договора за допълнителни услуги към договора за заем * №*/09.06.2022г. цената на предоставената услуга „Разглеждане до минути“ е в размер на 267,52 лева, платима на равни месечни вноски за срок от 4 месеца, или вноската е в размер на 66,88 лева, с падежна дата 9-то число, видно и от приложения график на плащанията по договор за заем №*/09.06.2022г. Общият размер на месечната погасителна вноска с тази за погасяване на заема става 256,88 лева.

Съдът намира, че сключения договор за допълнителни услуги към договор за заем * №*/09.06.2022г. е нищожен, като противоречащ на чл. 10а от ЗПК. Посочените по-горе услуги в договора, именувани като допълнителни услуги за "Разглеждане до минути", включващ следните услуги: -Безплатно внасяне на вноска директно в офис на ** АД, Безплатно усвояване на сумата в офис на ** АД или чрез клоновете на Изипей, Безплатно плащане на вноски онлайн чрез виртуален ПОС терминал, Безплатно плащане на вноски чрез Електронен портфейл и/или QR код, предоговаряне и разсрочване на заема, Разглеждане до минути, Преференциално обслужване, Право за участие в специални промоции, нямат характер на такива допълнителни услуги. Това е така, защото по естеството си тези допълнителни услуги са дейности, пряко свързани със самото задължение по кредита и изцяло произтичащи от неговия предмет и изпълнението му от страните.

Така, както са уговорени допълнителните услуги, са свързани именно с управлението на кредита, усвояването му, плащането му и предвиждат възможности за страните във връзка с изпълнението.

Съгласно разпоредбата на чл.10а, ал.2 от ЗПК кредиторът не може да изисква заплащане на такси и комисиони за действия, свързани с усвояване и управление на кредита. Правилото на чл.10а, ал.2 от ЗПК е императивно и има за цел да гарантира правото на потребителите за равноправни условия.

Според чл.21, ал.1 от ЗПК всяка клауза в договор за потребителски кредит, имаща за цел или резултат заобикаляне изискванията на този закон, е нищожна.

Поради изложеното, договорното правоотношение за допълнителни

услуги към договора за заем е нищожно, за което съдът следва да следи и служебно. Договорът за допълнителни услуги в случая не представлява отделно договорно правоотношение със самостоятелен характер по изложените доводи за вида на процесните допълнителни услуги, т.е., като такива, свързани с дейността по управлението и изпълнението на договора за заем.

Договорът за допълнителни услуги към договор за заем №*/09.06.2022г. заобикаля освен забраната на чл. 10а, ал. 2 от ЗПК, така също и разпоредбата на чл.19, ал.4 от ЗПК относно установения размер на ГПР.

Разпоредбата на чл.19, ал.4 от ЗПК установява размера на ГПР, като отчитайки включването на разходите по допълнителните услуги така предвидени в договор за допълнителни услуги, не отразява реално размера на ГПР, тъй като се касае за още разходи.

Предвид изложеното, искът с правно основание чл. 26, ал. 1 ЗЗД - за прогласяване нищожността на Договор за допълнителни услуги, съдържащ заплащане на възнаграждение за пакет от допълнителни услуги, е основателен и следва да бъде уважен.

Следва да се посочи и че цената за предвидените допълнителни услуги в размер на 267,52 лева е завишена, като доближаваща се до половината от размера на предоставения заем - главницата по кредита. Последното допълнително затруднява потребителя за своевременно плащане на погасителните вноски по договора за заем, тъй като освен че са предвидени допълнително разходи за цената на допълнителната услуга, тя е предвидена за плащане заедно с месечните погасителни вноски за заема. Последното поставя в неравноправно положение потребителя, поради което съдът намира и че клаузите от договора за допълнителни услуги противоречи и на добрите нрави, представляващо също основание за нищожност на договора за допълнителни услуги. Съгласно разпоредбата на чл.143, ал.1 от ЗЗП неравноправна клауза в договор, сключван с потребител, е уговорка във вреда на потребителя, която не отговаря на изискването за добросъвестност и води до значително неравновесие между правата и задълженията на търговеца или доставчика и потребителя. Поради всички изложени по-горе съображения, исковите следва да се уважат..

С оглед изхода на делото на ищцата следва да се присъдят

направените съдебни разноси в размер на 50,00 лева, представляващи заплатената от нея държавна такса.

Ще следва ответникът да бъде осъден да заплати на адвокат * * * – адвокат в Адвокатска колегия гр.Пловдив адвокатско възнаграждение в размер на 480,00 лева за осъщественото процесуално представителство по делото за уговорената безплатна правна защита и съдействие, както и процесуално представителство, на основание чл.38 от ЗА. Адвокатското възнаграждение се претендира в размер на 480,00 лева с ДДС. Същото не се явява завишено по размер, отчитайки установените граници на адвокатските възнаграждения в Наредбата за минималните размери на адвокатските възнаграждения, предвид направеното възражение за прекомерност от ответната страна. Адвокатското възнаграждение е поискано да бъде присъдено в този размер от 480,00 лева и определено по реда на чл.7, ал.2, т.1 от Наредбата за минималните размери на адвокатските възнаграждения не надвишава недопустимо установения размер при съобразяване на осъществените дейности от адвоката и всички обстоятелства, свързани с протеклото производство, фактическа и правна сложност на делото. Така определено в размер на 480,00 лева, адвокатското възнаграждение е около минимума. Следва да се посочи, че минималните размери на адвокатските възнаграждения са база за определяне, като се отчитат и обстоятелства, свързани с фактическа сложност, проведени заседания, въведени възражения от другата страна. В случая, съдът намира, че определено в този размер адвокатското възнаграждение не се явява завишено.

По горните мотиви, съдът

РЕШИ:

ПРОГЛАСЯВА ЗА НИЩОЖЕН Договор за допълнителни услуги към договор за заем № */09.06.2022г., сключен между * АД, *, *, и А. М. К., ЕГН*****, с адрес *, по който А. М. К. следва да заплати сумата в размер на 267.52 лева като цена за допълнителни услуги, е нищожен на основание чл.26, ал. 1 ЗЗД, вр. чл. 22, вр. с чл.10а, чл.11, чл. 19 ЗПК и по чл. 143, ал.1 от ЗЗП.

ОСЪЖДА * АД, *, *, да заплати на А. М. К., ЕГН*****, направените съдебни разноси по делото в размер на 50,00 лева.

ОСЪЖДА * АД, *, *, да заплати на адвокат * * * – адвокат в Адвокатска колегия гр.Пловдив, адрес ** адвокатско възнаграждение в размер на 480,00 лева за осъществената безплатна правна помощ и процесуално представителство по гр.дело №178/2023г. по описа на РС- Смолян.

РЕШЕНИЕТО подлежи на обжалване пред Окръжен съд- Смолян в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Районен съд – Смолян: _____